

Sörárpa-export

Kedden útnak indították az idei első sörárpa-exportszállítmányt. Az értékes ipari alapanyagból kétezereztízszáz tonnát szállítanak Svájcba, a megrendelt mennyiséget folyamatosan küldik a Sörárpa Termelési Társasághoz tartozó üzemek raktáraiból. Az első félévben összesen tízezer tonna árpat exportálnak a külkereskedelmi vállalatok közreműködésével, és a második félévre további mennyiség értékesítéséről kezdtek tárgyalásokat.

A sörárpaexport az elmúlt két évben lendült fel, korábban behozatalra szorult az ország. A társaság keretében immár 112 gazdaság és vállalat fogott össze a hozamok növeléséért, a technológia tökéletesítéséért, s ennek eredménye, hogy viszonylag rövid idő alatt harmadával sikerült növelni a termésátlagot. Az idén 25 ezer hektáron termesztik a sörárpat. A vetés országwide jó ütemben halad, amennyiben az időjárás engedi április 5-ig mindenütt be is fejeződik.

A társasághoz — 112 tagként — a mezőgazdasági Tsz családokozott az idén. A gazdaság új tsz-sörárpát épít, és jövőre már 1000 tonna termelésére két szerződést az egyesüléssel.

Zenei naptár

Minthogy jelzőinket, sajnos, megkoptatta a rest kritikusai gyakorlat, mely könnyen tékozolja a fősófolú révélet sztereotípiáit, most aztán kutyaszorítóban a krónikás, aki **Sándor György** hétfői zongoraestjét hivatott visszaadni a szó szikár, hangulatiemeztelenítő eszközeivel. De hát, mi egyebet lehet, amikor a tapasztalás tényleg rendkívüli. Megfordult már nem egy kivételes képességű hangszervirtuóz a Tisza-szálló hangverseny-podiumán, ám élmény ily tökéletesnek és teljesnek még nemigen éreztem mint most, **Bartók** egykori növendékének zongorajátékán.

A harmincas évek végén Amerikában letelepedő pianista a hatvanas évek derekán nagydíjas lemeze játszotta mesterének valamennyi zongoradarabját, de ugyanezt tette **Kodály** és **Prokofjev** életművével, izig- végig modern alkatú tehát, ez a műsora azonban a barokk és főként a romantika jegyében bővült el tolmácsolásának univerzális képességeivel. A különböző korok stílus- és ízlésvilágát a ma emberének idegrendszere látta egyszerre varázsolta a művek érzel-

Sándor György zongoraestje

mi töltését és gondolatosságát plasztikussá meg hitelesít. Sándor György tudatosan építkező művész anélkül, hogy játéka erre közben-közben különösebb utalásokat tenne. Csak amint az utolsó hangokhoz, akkordokhoz érkezik, döbben rá a hallgató, valami kerek egészet kapott, aminek volt eleje, közepe, vége, egyetlen hatalmas ívű érzelmi parabolája — mert előbb képtelen ilyesmire figyelni, Sándor György annyira meggyőzően, szuggesztíven közvetíti a zenei materiát. Leginkább **Bach** **Kromatikus fantáziájának** és **fugájának** gigantikus, elsőpró tempójú és temperamentumú tolmácsolásakor vált ez szembezőkővé: a darabot a maga korában fölfelethetően nem játszhatták ily szédítő iramban, ma azonban így tetszik korszerűnek, meggyőzően hitelesnek. A **Mozart**-szonátában (G-dúr, K. 283.) vagy a **Chopin**-blokkban (**Polonaise fantázia**, három **mazurka**, **b-moll scherzo**) viszont olyan rejtett összefüggéseket tárt elő, hogy ösztönösen rácsodálkozott az ember: je, ugyanazt a kot-tát játssza, mindezek bele vannak írva?

Mondanom sem kell hát, **Kodályt** (**Estik a városban**, **Székely keserves**) vagy **Lisztet** (**Desz-dúr consolation**, **Funerailles**) a személyes odatartozás, rokoni kötődés bizalmas meghittségével szálaltatja meg. A **Funerailles** monumentális tablóját kinyitva a zsbbasztoán nehéz balkézeneteket megintcsak azzal a fölényes technikai biztonsággal szórta, hogy a virtuozitás öncélúsága pillanatra sem kísért, soha nem érezni játékán, most brillírozik, mivel így kéri a szerző. Ellenkezőleg, a manuális tökély (mi ily fergeteges iramban valóság-gal lélegzetállító) eszköze csupán a gyász emberpróbáló emocionális tartalmainak fölfakasztásában. Itt is megcsodálni példás hangszereszerűségét, ahogyan a fortékát fortissimókba tudja fokozni bármilyen erőletetté, keménység, mechanikus többletgazdálkodás nélkül.

Sándor György 71 éves, s megint közhelyeket puffogtathatunk: egész lényekorát meghazudtoló frisséget áru el. Belsőleges, intim családias légkört áraszt a zongora mellől, amint oda-telepszik, s maga konferálja szárait, kísérő megjegyzésekkel („Chopinnek az a b-moll scherzoja, ami Desz-dúrban van”) mintegy be-avatva hallgatóját, nem is hallgatóját, házi vendéget a zongoramuzsika rejtelmeibe. Mely rejtelmekről mellesleg az lehet a véleménye, mint Kálmán királyunknak a boszorkányok-ról; nincsenek. Hiszen oly világosan, tisztán, logikusan mégis forró érzékiséggel fordítja felénk a művek testét, hogy látni azok röntgenképét, s ott is az orvosi-hibátlan, tökéletesség le-leit.

Nikolényi István

Svájci műszaki napok

Március 22. és 24. között svájci műszaki napokat rendeznek Magyarországon. A megnyitót kedden tartották a Debreceni Akadémiai Bizottság székházában. Az eseményen részt vett Robert Beaujon, Svájc budapesti rendkívüli és meghatalmazott nagykövete is.

A Magyar Kereskedelmi Kamara és a Svájci Kereskedelmefejlesztési Hivatal együttműködési megállapodása keretében Debrecenben, Szegeden, illetve Bábólnán kerül sor előadásokra.

A Honismeret új száma

A tavaly nyáron, Nyíregyházán megrendezett jubileumi, tizedik Országos Honismereti Akadémia munkájáról számol be a néprfront folyóiratának idei első számában **dr. Morvaj Péter**, a Néprajzi Múzeum nyugalmazott osztályvezető-helyettese. Ezek a fórumok a honismereti mozgalom továbbképző alkalmát, amelyeken a honismereti munka eredményeit, új kezdeményezéseit és gondjait tárgyalják meg.

A folyóirat **Kronika** rovata a továbbiakban a honismereti

Hétköznapiok Egységes család

Sokan várakoztunk a villamosra a Centrum Áruházal szembeni megállóban a márciusi kora estében. Egyszer csak háromtagú család állt meg közöttünk. Harminc körüli házaspár és öt-hat éves kislányuk. A szülők elmélyülten társalogtak, közben gyermekük „Ulti” feliratos rágógumis dobozt boncolgatott. Előbb a külső celofánt tépte darabokra és szórta azonnal a járdára. A kislány a sikeres felbontás után meşkinálta felmenőit. Apjához így szólt:

— Ma még te is kapsz egy szálat!

Az apa elvette a rágógumit és rögtön a zsebébe rejtette. Az anya és a gyerek sodrogatni kezdték a rudacskákat két tenyerük közt. Aztán az aszszony, újjain három vastag

aranygyűrűvel és ezüstszi-villamosra a Centrum Áruházal szembeni megállóban a márciusi kora estében. Egyszer csak háromtagú család állt meg közöttünk. Harminc körüli házaspár és öt-hat éves kislányuk. A szülők elmélyülten társalogtak, közben gyermekük „Ulti” feliratos rágógumis dobozt boncolgatott. Előbb a külső celofánt tépte darabokra és szórta azonnal a járdára. A kislány a sikeres felbontás után meşkinálta felmenőit. Apjához így szólt:

S hogy nemcsak ők hárman csúfították, ezen a napon is, a városközpont e részét, arról meggyőződhettek azok, akik a felszállás után a villamosról visszapillantottak a várakozók után üresen maradt járdára.

B. I.

Mézesmadzag

Figyelemfigyelem! Ori-ás nagy szenzáció! Ilyen nem volt, nem lesz és nem van, tessék, tessék, itt most megcsinálhatja a szerencsés, aki nem vesz ne babrálja, menjen az anyja vala-hol várja!

Istenkém, azok a régi jó vásári bővírusok, hogy tudták még a húszfilléres nyalókát is eladni teleszájjal harsogva. Senki nem vette őket komolyan, csupán annyira, hogy valamit nagyon akarnak eladni, nosza ugorjunk be a sátrunkba, a hecc kedvéért is megéri. És azért mégis vásároltunk!

Hol vannak már a húszfilléres nyalókák — és hol a játékos-nagytomnód kereskedők! Most a komolykodás a divat! Úgy csinálunk mintha „igazi” lenne a csinnadratta.

Akció, vásár, VÍDIA MARKET a Marx téren „mezőgazdasági szerárúk és kerti szerszámokból. Rotációs fűnyíró, szivattyúk, Norton-kút, malacnevelő, hernyózó- és metszőolló, rózsaozó, kempingás, permealó, szer-számnyelek és számos egyéb árúk. Egyes cikkek 40—50—70 százalékos árcsökkentéssel. Jól jár, ha arra jár.” Az újsághirdetés megtette a hatását, tolongott a nép — az istenadta-nép —, hogy alig egy óra alatt családostan szerteszedjedjen.

Mert a hír igaz, csak éppen: I. a meghirdetett szivattyúk nem tyúk, csak tyú. Vagyis egyetlen típus, az is egy másik gép kiegé-

szítője (mint a klasszikus példában a gombnak a kabát), 2. Metszőolló van, de nem olcsóbb (142-től 500 forintig), szerszámnyelek is csak teljes áron kaphatók. 3. A számos egyéb árúk címen beharangozott venni való a felsoroltakon kívül még hét cikkre vonatkozik, azaz összesen tizenöt fajta áru „a vásár tárgya”. Ami viszont egy fillérral sem olcsóbb, ennek a háromszoros.

Ismerek egy boltot, úgy hívják, Expressz ABC az Északi városrészen. Sosem ad fel keretes hirdést, mégis tizenöt-húszféle leértékelt áru csábítja a vevőket — nap mint nap! Kínálják, hogy kedvem legyen odajárni, s ha ezt veszem, viszem a teljes-árú árú is. A szándék mindkét helyen ugyanaz. Csak az utóbbi valahogy tisztességebb.

Nem mondják, hogy vásár, nem mondják, hogy akció, s rám bízzák, döntsem el, jól járok-e vagy csak meg-járom.

Jól idomított polgár lényem megessen én magamtól is a mézesmadzagot — de legalább több mézzel!

Az illetékesekkel való rövid, de morc megbeszélés, valamint a cikk megírása után — lapzártá előtt — délután 2 óra 5 perckor a következő volt a helyzet: szivattyú, szer-számnyvel, metszőolló érkezett. Leértékelve. Nem szeretnék az eladók helyében lenni. Most aztán kinek mit mondanak?

I. Zs.

Kiállítási napló

VONULÓ FELHŐK ALATT felhőten bemutatkozás **Szeged új művészeinek, Nánay Szilamérnek** kiállítása a Szegedi Bútoripari Szövetkezet Híd utcai szalonjában. Ha bemutatkozás, illik léteenni a névjegyet: Nánay 1952-ben született Budapesten, a kiskunfélegyházi általános iskolában kapta első művészeti inspirációját, majd a képzőművészeti gimnázium elvégzését követően az Iparművészeti Főiskola gobelin-tervezői szakán szerzett diplomát 1978-ban. Több csoportos kiállításon vett részt, 1981-ben Kecskeméten, egy évre rá Dunaújvárosban rendezett önálló tárlatot. Fél éve él Szegeden, ez a kiállítás itteni debütálása.

Az első benyomás Nánay Szilamér munkái között a sokoldalúság magabiztos jelenléte. Bár a bútorszalon falait elsősorban tájképek borítják — „Ime egy újabb, nem is akármilyen, tájképfestő a tájképfestők sokaságában. Jegyezte meg egy kolléga halkán, némi ironiával” — néhány munka arra is utal, milyen természetesen lép át a műfajhatárokat. A hagyományos tájbrázolásokról nem is ejtenek szót, tisztesen megoldott, gazdag szinkultúrával előadott munkák ezek. Van azonban néhány igen figyelemreméltó alkotás közöttük. Mindenekelőtt azokra a festményekre gondolok, amelyeknek egyetlen motívuma a felhős ég. Igen bátran váltja ezt a sokszínű és gazdag „motívumküliséget”. Az ég kéjkének rendkívüli változatosságával, a felhők sokféleségével, a fehérben, szürkében, narancsban, vörösben játszó árnyalatokban emberi hangulatokat, mely érzéseket képes megfogalmazni.

Kiállított ezen a tárlatán a fiatal művész néhány színtananyagot és vegyes technikával készített grafikát is. Ezek mintegy előzmények, geometrikus analízisek, egy motívumrendszer variációi, a raszterek és felületjátékok megragadói — tulajdonképpen szónyegtervek. Gondos, pontos előtanulmányok az anyagban való megvalósításhoz. S hogy milyen a megvalósult mű, azt egy nagyméretű csomózott szőnyeggel illusztrálja. Alkotásaiban az a megragadó, hogy egyszerre érhetők tetten az érzelmi hullámok, az érzelmi benyo-

mások és a logika, az ész fegyelmző ereje. S ebből a szintézisből még nagyon sok szép és tartalmas mű születet — gazdagítva vele saját pályáját éppúgy, mint Szeged képzőművészetét.

A GRAFIKAI MAPPAK, SOKSZOROSÍTOTT LAPOK méltón reprezentálják immár két, Csongrád megyében működő alkotóműhely tevékenységét. A makói Maros menti művésztelep grafikusi indították el sorozatukat — évi munkájuk egy-egy lapját mappákba gyűjtve árulják, s kiállításokon vándoroltatják. Ez az ötlet, úgy tünik, megtetszett a **Csongrádi művésztelep fiatal alkotóinak** is, s ötvenes születésnapjukra, 1980-ban, tizenegyen összeállították első, jórészt szítaeljárással készített grafikai mappájukat. Ez a kis kollektív alkalmas arra, hogy üzemi és ifjúsági klubokban megismertesse az ott megfordulókat a **Csongrádi művésztelep** alkotóival, szándékaikkal, eredményeikkel. (Különösen, ha a lapok alatt ott az eligazító név és cím!)

Egy főiskolai osztály, egy ifjú generáció tehetséges képviselői hozták létre Csongrádon az immár nyolcadik esztendeje működő, s mind szélesebb nyilvánosságot és közös támogatást élvező művésztelepet. Tagjai között a magyar képzőművészetet méltán reprezentáló kiváló alkotók is vannak, így mindenekelőtt **Dienes Gábor**, **Nagy Gábor**, **Kiss Zoltán László**, **Katona Zsuzsa**, **Arany Sándor**. Elsősorban festők ők, de mint a KSZV Victor Hugo utcai klubjában, most látható mappabemutatójuk is igazolja, otthonosan mozognak a grafikai technikák világában is, bár legtöbben a szint itt sem tagadják meg.

AKT(UÁLIS) MAPPA érkezett nemrégiben a szerkesztőség címére. Főfogható egy kiállítás utóéletének, de egy vállalkozássorozat kezdetének is. 1981-ben rendezték meg hazánkban első ízben a **hazai aktfotósok országos kiállítását**. Ennek anyagát láthatta a szegedi és a szentesi közönség is, a kiállítók között pedig szerepelt a szegedi **Tatár Tibor**. A tárlat legsikerültebb alkotásaiból egy mappányit válogatott **Györi Lajos**, a

Portré című lap felelős szerkesztője, s a 42 önálló fotót tartalmazó aktmappa a közeljövőben kapható lesz az OFOTÉRT-üzletekben.

„A meztelen nő csakis meztelen nő szimbolizálhat” — tartja az egyik vélemény, s ebből ered, hogy sokan az aktbrázolásokat erköletelennek minősítik, a földiség csábítását vélik fölfedezni bennük. Pedig a női szépség varázsa, konkrét és jelképes jelentése végigkíséri az emberiség történetét. Paris is a legszebb nőnek adja almáját, az ókori Plutarkhosz így vélekedik: „Egy szép teremtményt látni rendkívüli öröm, de tapintani és érinteni veszedelem.” Xenophon ehhez hozzáfűzi: „A tüz csak azokat égeti meg, akik hozzányúl-nak, de a szép lény lángra lobbanthatja azokat is, akik távolról nézik, mert a tekintet érzelmeket ébreszt.”

Gondolom, a művészettörténet legjobbainak aktbrázolásai azzal emelkedtek a női test szépségének dicséretévé, hogy el tudtak szakadni a profanitástól, a vulgarizálástól. Különösen az elmúlt időkben a szex és pornóipar jóvoltából hódított tért az atraktív mell-és csipővadászati, a deklasszált pornográfia, a primitív szex. **Korunk esztétikája és erotikája viszont találkozhat egy magasabb rendű művészetben**, a szerelem költészetében, az emberi test szépségének őszinte és művészi bemutatásában. Ehhez igyekszik hozzájárulni ez a vállalkozás, s a fotókat lapozgatva valóban találkozhatunk néhány nagyon szép, ötletes és szellemes fotóval.

T. L.

Múzeumi közlemény

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum közli, hogy a Vajdahunyadvár felújítási munkái miatt az eröegéptörténeti és az erdöművelési állandó kiállítások nem látogathatók. Az időszi kiállítások közül március 31-ig, '80

éves a szolnoki művésztelep” című képzőművészeti kiállítás, március 20-tól április 20-ig pedig a „Találkozás a természettel '83” című nemzetközi természetfotó-kiállítás tekinthető meg.

reti munka különféle helyi sajátosságairól, időszerű eseményeiről közöl információkat. **Molnár László**, a kaposvári tanítóképző főiskola tanárnévezett tanulmányt írt **Martinuzzi Fráter Györgyről**, születésének 500. évfordulójára alkalmasból. Gazdag a folyóirat **Hagyomány**-rovata, és a **Könyvespolc** című is, melynek recenziói között két, szűkebb hazai vonatkozású is felfedezhetünk. **Kristó Gyula** egyetemi tanárnak, a JATE rektorának helytörténeti munkáját ismertetik, mely a **Forráskiadványok a Békés megyei Levéltárból** sorozatban látott napvilágot, s a címe: **Békés megye a honfoglalástól a törökvilág végéig**. A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola tanszékvezető docense, **Nagy István** ismerteti a folyóiratban a **Válogatott dokumentumok Csongrád megye munkásmozgalmának történetéből** című forráskiadvány-sorozatot, ötödik kötetét (**Csongrád megye a népi demokratikus átalakulás éveiben**). A dr.